

PRZEGŁĄD TATARSKI

KWARTALNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY POŚWIĘCONY TATAROM W POLSCE I NA ŚWIECIE

W NUMERZE:

Tatarzy powrócili do Gorzowa Wlkp.
W „Tatarskiej Kuchni u Alika”
Jak strzała nad stepem
Zabytki piśmiennictwa tatarskiego. Chamaït
Tatarzy w armii pruskiej
Wierność Ojczyźnie i służbie
Tatarzy w Rzeczypospolitej Polskiej lat 1918–1939

Pismo dofinansowano ze środków Ministra Administracji i Cyfryzacji

1435/36

Qara qış ayı **Styczeń** Yanvar

P W Ś C P S N

1 2 3 4 5
6 7 8 9 10 11 12
13 14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24 25 26
27 28 29 30 31

Kıçık ay **Luty** Fevral

P W Ś C P S N

1 2
3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28

Saban ayı **Marzec** Mart

P W Ś C P S N

1 2
3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28 29 30

Çiçek ayı **Kwiecień** Aprel

P W Ś C P S N

1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30

Qural ay **Maj** Mayıs

P W Ś C P S N

1 2 3 4
5 6 7 8 9 10 11
12 13 14 15 16 17 18
19 20 21 22 23 24 25
26 27 28 29 30 31

İlk yaz ayı **Czerwiec** İyün

P W Ś C P S N

1
2 3 4 5 6 7 8
9 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22
23 24 25 26 27 28 29
30

2014

Ortaq ayı **Lipiec** İyül

P W Ś C P S N

1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30 31

Arman ayı **Sierpień** Avgust

P W Ś C P S N

1 2 3
4 5 6 7 8 9 10
11 12 13 14 15 16 17
18 19 20 21 22 23 24
25 26 27 28 29 30 31

Berim ayı **Wrzesień** Sentiabr

P W Ś C P S N

1 2 3 4 5 6 7
8 9 10 11 12 13 14
15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28
29 30

Ekin ayı **Pazdziernik** Oktâbr

P W Ś C P S N

1 2 3 4 5
6 7 8 9 10 11 12
13 14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24 25 26
27 28 29 30 31

Boş ay **Listopad** Noyabr

P W Ś C P S N

1 2
3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16
17 18 19 20 21 22 23
24 25 26 27 28 29 30

İlk qış ayı **Grudzień** Dekabr

P W Ś C P S N

1 2 3 4 5 6 7
8 9 10 11 12 13 14
15 16 17 18 19 20 21
22 23 24 25 26 27 28
29 30 31

13.01. Mielud

27.06. 1. Terañich (zapośnik)
28.06. 1. dzień Ramadanu
28.06.–27.07. Miesiąc Postu
11.07. 15. Terañich

23.07. Kadyr Noc

28–30.07. Ramadan Bajram
4–7.10. Kurban Bajram
25.10. Nowy Rok 1436 h.
3.11. Aszura

1.01. Nowy Rok

6.01. Trzech Króli
20–21.04. Wielkanoc
1.05. Święto Pracy
3.05. Święto Konstytucji

8.06. Zielone Świątki

19.06. Boże Ciało
15.08. Święto Wojska Polskiego
1.11. Wszystkich Świętych
11.11. Święto Niepodległości
25–26.12. Boże Narodzenie

Muzułmański Związek Religijny w Rzeczypospolitej Polskiej • Sekretariat Najwyższego Kolegium

15-207 Białystok • ul. Piastowska 13 F

SZANOWNI PAŃSTWO,

niebawem koniec roku; czas przeminął tak szybko, że nawet nie zdążyliśmy dobrze się w nim przeglądnąć. Tyle już za nami, a wciąż pozostaje wiele do zrobienia. Można śmiało powiedzieć, że mamy za sobą okres obfitujący w udane, ciekawe przedsięwzięcia naszej tatarsko-muzułmańskiej społeczności, m.in. imprezy kulturalne i naukowe, wystawy, spotkania kulinarne. Pojawiły się kolejne publikacje książkowe, nowe oblicze zaprezentował zespół „Buńczuk”. Jednak były też wydarzenia dramatyczne, zwłaszcza te związane ze składaniem ofiary podczas Kurban Bajramu. Usiłowano zakłócić świąteczne obchody w Bohonikach i pozbawić nas prawa do spełnienia odwiecznego obowiązku religijnego oraz kultywowania dziedzictwa kulturowego. W Bohonikach kurban został wszakże złożony: szanujemy polskie prawo, ale pragniemy, aby inni szanowani również nasze, które przecież gwarantuje nam Konstytucja.

Ponad rok minął od pamiętnego kongresu, który zantagonizował naszą wspólnotę. Najwyższa zatem pora, aby uporać się z tym bolesnym problemem. Nowy kongres zaplanowany jest na 1 marca 2014 roku. Odrzućmy więc osobiste sympatie i antypatie: niech poczucie odpowiedzialności i troska o przyszłość zdominuje działania delegatów. Skorzystajmy wreszcie z możliwości poprawy sytuacji. Łączmy się w pragnieniu czynienia dobra, aby nasze dzieci i wnuki nie zarzuciły nam po latach, że doprowadziliśmy do zniszczenia Muzułmańskiego Związku Religijnego.

Przykre jest to, że w ostatnich miesiącach w naszym gronie znaleźli się ludzie, którzy negatywnie popisywali się w mediach. Bezpodstawne oczernianie, publiczne szkalowanie kogokolwiek niczemu nie służy, wystawia tylko złe świadectwo osobie, która tak postępuje. Powiedzmy jasno: to działania podłe; dla takich oszczerców nie ma miejsca wśród naszej społeczności. Jednoczmy się wokół dziedzictwa wiary, dziedzictwa tradycji. Okażmy się godni tego, co dostaliśmy od przodków.

Z serdecznymi pozdrowieniami
Musa Czachorowski

W NUMERZE:

Przeczytać kitaby Tatarów	1
Tatarzy powrócili do Gorzowa Wlkp.	2
„Dzień Tatarski” w Supraślu	3
Z wizytą na Białorusi	5
Tatarskie bajanie w „Famie”	6
Dawno, dawno temu – czyli bajki nie dla dzieci	6
W „Tatarskiej Kuchni u Alika”	8
Tatarska mogiła	10
Jak strzała nad stepem	11
Zabytki piśmiennictwa tatarskiego. Chamaif	15
Tatarzy w armii pruskiej	17
Wierność Ojczyźnie i służbie	19
Generał o tatarskich korzeniach (4)	22
95 lat niepodległości Polski. Tatarzy w Rzeczypospolitej Polskiej lat 1918–1939	27
Tatarstan. Między autonomią a tęsknotą do suwerenności (3)	29

Przegląd Tatarski , kwartalnik społeczno-kulturalny poświęcony Tatarom w Polsce i na świecie	ISSN 2080-0541
Wydawca: Najwyższe Kolegium Muzułmańskiego Związku Religijnego w RP ul. Piastowska 13 F, 15-207 Białystok, tel. +48 85 732 40 23, +48 605 612 137, mizr@mizr.pl, www.mizr.pl	
Współpraca: Związek Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej	
Redaktor naczelny: Musa Czachorowski, tel.+48 604 136 386, ahma@wp.pl	
Przewodniczący Rady Redakcyjnej: Selim Chazbijewicz, teleboga@wp.pl	
Rada Redakcyjna: Aleksander Miśkiewicz, Barbara Pawlic-Miśkiewicz, Tomasz Miśkiewicz, Halina Szahidewicz, Dżemila Smajkiewicz-Murman	
Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych. Zastrzega też sobie prawo redagowania i skracania tekstów, zmiany tytułów oraz obróbki zdjęć. Redakcja nie zawsze zgadza się z poglądami Autorów tekstów.	
Skład i druk: Agencja Wydawnicza ARGi s.c., ul. Żegiestowska 11, 50-542 Wrocław, www.argi.pl	
Pismo dofinansowano ze środków Ministra Administracji i Cyfryzacji	nakład 500 egz.

Z WIZYTĄ NA BIAŁORUSI

Fot. Krzysztof Mucharski

Modlitwa przy rodzinnych grobach na mizarze w Horodyszczu

Meczet w Łowczycach

Wnętrze meczetu w Nowogródku

Ruiny nowogródzkiego zamku

Występ białoruskiego zespołu ludowego w siedzibie iwskiej parafii

Przy Pomniku Czterech Kultur w Iwiu

W meczecie w Iwiu